

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NR. 104, APRIL 2016

ISSN 1395-6744

NYT FRA LOKALHISTORIEN

UDGIVET AF LOKALHISTORISK SELSKAB FOR BRØNSHØJ, HUSUM OG UTTERSLEV

Ungdomsbillede af den kendte politiker,
der boede Enigheds Allé 21 i Brønshøj.
Hvad hed han?

NYT FRA LOKALHISTORIEN udkommer fire gange om året. Eftertryk er tilladt efter aftale og med kildeangivelse. Bladet modtager meget gerne indlæg fra medlemmerne, men redaktionen påtager sig intet ansvar, hverken for indhold eller for korrektur.

Redaktion: Thomas Viggo Pedersen (ansvarsh.).

Indhold

En gartnerslægt	side 3
Erindringer (i utide)	side 10
Teknobiler	side 14
Brønshøj Bio	side 16
Stauning i Brønshøj	side 18
Spørgehjørnet:	
Poul Egede Andersen	side 22
Kabbelejevej	side 25
Generalforsamlingen, referat	side 27
Årsregnskab	side 35
Byvandringer	side 36
Noter & Nyt	side 37
Møder og arrangementer	side 39
Arkivet	side 39
Adresser	side 40

Forsiden:

Thorvald Stauning, 1873-1942,

en flot mand på 25 år,

opfyldt af energi og social indignation.

Hans glæde ved alkohol, kvinder - og cigarer

var desuden alment kendt.

Det år han boede i Brønshøj, har han set sådan ud,

når han kom gående ad Frederikssundsvej,

uden det store statsministerskæg (hbs)

EN GARTNERSLÆGT GENNEM 100 ÅR

fra FRA KVANGÅRD TIL HUMLEKULE

Meddelelser fra Havebrugshistorisk Selskab nr. 11, 1981

af Aage Andersen

Handelsgartner, lektor, cand.polit. Frode Sørensen var kun gartner i anden generation, og der kan derfor ikke tales om en egentlig gartnerslægt; men Frode Sørensen og faderen Jeppe Sørensen har haft så stor betydning for dansk gartneri, at det er skønnet rimeligt at omtale deres indsats gennem de 100 år, der er gået, siden Jeppe Sørensen begyndte selvstændigt gartneri på et stykke lejet jord i Emdrup.

Første del er delvis uddrag af en artikel, "En morsingbo drog ud", skrevet af civilingeniør Holger Schrøder, København, og bragt i Morsø Folkeblad i december 1949, medens resten hovedsagelig bygger på efterladte notater fra professor A. Pedersen, suppleret med oplysninger fra gartneriejer E. Brow Sørensen.

Frode Sørensens far, Jeppe Sørensen, blev født i Redsted på Mors den 2. februar 1853. Hans forældre var husmand Søren Christian Mikkelsen og hustru Marie Cathrine Larsen. Barndomshjemmet i Redsted var et lille husmandssted, hvor boligen, en enkelt stue med lerstampet gulv, var sammenbygget med udhuset. Familien flyttede snart til et andet sted i Fredsø. Som andre husmandssønner i denne del af landet måtte Jeppe tidligt ud for at tjene for føden. Allerede som syvårig blev han vogterdreng i Legind. Efter konfirmationen, Palmesøndag 1867, ved hvilken lejlighed han viste sig i besiddelse af særdeles gode kundskaber, tjente han trofast som karl hos gårdmand Christian Hald i Storup i 5 år, men derefter synes der at være kommet en vis uro over den unge mand, for i årene 1872-74 havde han kortvarige pladser hos en gårdmand, en præst og på en kro, og i 1874-75 melder skudsmålsoegen intet om hans gøremål. Ved dræningsarbejde tjente Jeppe Sørensen så mange penge, at han kunne foretage den efter datidens forhold lange rejse fra Mors til Nørre Nissum præstegård, hvor han arbejdede i sommeren 1875. Den 4. november samme år tog han plads hos handelsgartner Knudsen i Lemvig, og dermed var hans løbebane fastlagt.

I Lemvig kom han i forbindelse med grundtvigske kredse, skønt hans eget hjem vel nærmest havde været pietistisk indstillet; og han blev klar over, at den nye åndsretning på Mors havde Galtrup højskole som centrum. Han besluttede at gennemgå et kursus på Galtrup, hvis han kunne få råd til det. Det økonomiske problem klaredes ved, at Jeppe Sørensen sammen med en kammerat opkøbte kålrabi, hvidkål og gulerødder, som de på en fiskerbåd fragtede til Norge, hvor produkterne blev solgt i Arendal og Christianssand.

I 1877-78 var Jeppe Sørensen så clev på Galtrup [grundtvigske højskole ved Øster Jølby på Mors], og opholdet der og senere på Emdrupborg fik stor betydning for

hans personlige udvikling. Forstander Povlsen Dal, Galtrup, gav Jeppe Sørensen følgende anbefaling: "Han er godt begavet og viser flid og lyst til at tilegne sig, hvad skolen byder. Han er af virksom, fremadstræbende natur og benytter fremdeles enhver lejlighed til at fremme sin åndelige udvikling".

Udviklingen inden for landbrugets medførte, at man på Mors begyndte at dræne jordene, og gravningen af grøfterne skete ved håndkraft. Ved dette arbejde tjente Jeppe Sørensen så mange penge, at han i foråret 1879 kunne rejse til København, for - som han sagde - at se på byen, men vel især for at søge arbejde. Tilfældigt traf han i hovedstaden forstander Dal fra Galtrup og fik af ham at vide, at forstander Tang, Emdrupborg højskole, søgte en gartner, og den plads fik Jeppe Sørensen. Samarbejdet mellem gartneren og forstanderen blev til gensidig tilfredshed. Efter en tids forløb forpagtede den nu 26 år gamle Jeppe Sørensen højskolens flere tønder land store have mod en årlig afgift på 1000 kr. Det var mange penge dengang, men Jeppe Sørensen klarede det og lejede mere jord.

I 1897 købte han hovedparcellen på 12 tdr. land af nabogården "Bøllegård", som blev døbt om til "Emdruphøj".

Det var sædvanligt, at en ung gartner uden større pengemidler og uanset en eventuel specialuddannelse begyndte med at dyrke grøntsager på egen eller forpagtet jord, fordi det gav indtægter allerede det første år. Gartneriet Emdruphøj blev derfor et grøntsagsgartneri, og drivhuse optræder først i Jeppe Sørensens forretning så sent som i 1910. Jeppe Sørensen var specialist i dyrkning af peberrod, men foruden at være en dygtig kultivatør var han også en fremragende forretningsmand, idet han foruden egen avl også solgte peberrod købt på det årlige peberrodsmarked i Odense. Han handlede også med tagrør, der blev anvendt til fremstilling af måtter, som man dengang brugte til dækning af drivbænke om foråret. I "Fra Kvangård til Humlekule" nr. 5, 1975 fortælles det, at Jeppe Sørensen havde høst af tagrør i Søborg mose i forpagtning og kunne sælge tagrør til kolleger.

Jeppe Sørensen drev sit gartneri med megen dygtighed og avlede altid første classes produkter. Det førte ham ind i et arbejde som planteforædler, hvis mest kendte resultat er Emdruphøj drivradis.

Blomkålssorten "Stor Dansk" kan også føres tilbage til Emdruphøj.

Især de første år blev en meget streng tid for Jeppe Sørensen, for produkterne skulle sælges på grønttorvet, der dengang lå på Christianshavns Torv. Det var en lang tur fra Emdruphøj til Amager, men værre var det, at der ikke var faste stædepladser, hvorfor det gjaldt om at være blandt de første for at få en god plads. Dette førte til, at sælgerne indfandt sig længe før torvets åbning og parkerede i de nærmeste gader, hvorfra der startede en sand kapkørsel, når tiden var inde. Det lå Jeppe Sørensen stærkt på sinde at få ændret disse forhold, 54 og da han var blevet

valgt til formand for Københavns Handelsgartnerforening, var det nærliggende, at han blev medlem af den torvekommission, der var nedsat af Københavns kommune. Sammen med udvalgets formand foretog Jeppe Sørensen en rejse til Hamborg og Holland for at studere torveforhold og udarbejdede derefter forslag til den torveordning, som Borgerrepræsentationen senere vedtog. Arbejdet resulterede i, at der indrettedes et nyt grønttorv med ordnede forhold og faste studepladser ved Vendersgade, nu Israels Plads. Også her blev pladsen for lille, og man gik derfor i gang med at skabe et overdækket torv i Valby, men nu var det sønnen Frode Sørensen, der var med i arbejdet.

Jeppe Sørensens stærke interesse for grundtvigske kirkeforhold medførte, at han blev medlem af komiteen for opførelse af Grundtvigs Kirke på Bispebjerg nær Emdruphøj. Grundstenen til kirken, der er tegnet af arkitekt P. V. Jensen Klint, blev nedlagt i 1921, og kirken blev indviet i 1940. Når man var så længe om at bygge kirken, skyldtes det ikke alene dennes størrelse, men også, at halvdelen af midlerne skulle indsamles privat. Det blev ingen let opgave for komiteen at forestå flere indsamlingskampagner. Kirketårnet blev indviet som kirkerum i 1927, tre år efter Jeppe Sørensens død.

Jeppe Sørensen døde den 20. december 1924 og blev begravet på Bispebjerg kirkegård. Kisten blev af medlemmer af gartnerforeningens bestyrelse båret ned i graven på høvdingevis.

Eftermæle

I en nekrolog i Gartner Tidende fra 1. januar 1925 fremhæver overgartner J.N. Risum Jeppe Sørensens "åbne blik, venlige smil og hjertevindende væsen, der fortalte om et sind med stærke åndelige interesser. Han var ikke en af dem, der mente, at en omfattende bedrift kan ledes fra en kontorstol. Med egne hænder deltog han i arbejdet endnu få uger før sin død".

Gartneriejer Helge Christensen, Sengeløse, der var elev på Emdruphøj 1922-23, har til denne artikel skrevet følgende erindring: "Det var ved middagstid den 2. januar 1922, at jeg spadserede op ad alleen til Emdruphøj for at tiltræde pladsen som gartner elev på Emdruphøj, som i de år blev drevet af far og søn i fællesskab. Jeg meldte mig på "den røde villa", hvor Frode Sørensen boede. Han spurgte mig, om jeg ikke selv, hvis jeg fik den røde hest og torvevognen, kunne køre ind at hente mit skab, som var sendt til fragtmandscentralen på Hausersplads. Da jeg før havde prøvet at bruge heste, svarede jeg ja uden at blinke, selv om jeg ikke var helt rolig ved det. Der kom imidlertid kontraordre fra "Havehuset", hvor Jeppe Sørensen boede. Det blev torvekusken Hans, der blev sendt efter mit tøj, og jeg fik lov at sidde hos. Sådant sendte man ikke en ung, uprøvet mand til København med hestekøretøj.

Siden har jeg ofte tænkt på, at denne lille hændelse var karakteristisk for Jeppe Sørensen. Han var manden, der havde alt under kontrol. En vis arbejdsdeling var der mellem far og søn. Frode Sørensen havde kontorarbejdet, arbejdet med penge og tal, med beregninger og nye ider samt det udadvendte organisationsarbejde. Hans far havde som den praktisk erfarne mand det at organisere og overvåge det daglige arbejde. Han var på det tidspunkt en gammel mand, men han var, hvor det foregik, fra morgen til aften, altid beskæftiget, ofte med et lettere redskab i hånden. Han overvågede, at alt gik rigtigt til – ikke som slavepiskeren, men som den, der havde ansvaret for, at betroet gods blev udnyttet på den rette måde.

Drivhusene var dengang kun i deres vorden. Tyngdepunktet lå i drivbænkene. Mere end 1000 drivbænkevinduer betød dynger af hestegødning og dagrenovation, der skulle anbringes om foråret og køres ud på det ca. 5 ha store friareal om efteråret. Der blev dengang sigtet mere på topudbytte af hver eneste kvadratmeter end på arbejdsbesparelser. Ved varmebedsgulerødder havde vi radiser som mellemkultur, ved blomkål i bænk havde vi mellemkultur af kørvel og spinat. I første halvdel af maj blev alle vinduer flyttet ud til årets anden afgrøde, melonerne, som skiftede plads fra år til år for at undgå faldesygen. Også her blev under midten af alle linjer anbragt varm hestegødning (rendemeloncr). Greb og trillebør var vigtige redskaber i datidens bænkegartnerier, og at åbenbænksradiser om natten blev dækket med lemme og alle vinduer med måtter, indtil sommervarmen sidst i maj satte ind, siger yderligere noget om arbejdsindsatsen. For marken betød de mange års overdådige brug af naturgødning, at denne kunne afkaste så 56 fine kulturer af f.eks. blomkål, jordbær, porre og selleri, at mange af os forlod gartneriet med en tyrkertro på staldgødningens betydning.

For Emdruphøjs torvestade var peberroden en så karakteristisk vare, at torvekuksen blev betegnet som "Peberrodshans". Det skyldtes, at vi året igennem foruden vor egen avl solgte store partier, som var indkøbt af Jeppe Sørensen og Hans på det årlige peberrodsmarked i Odense først i november måned. Aldrig har jeg set nogen bundte peberrod med en sådan virtuositet som Hans. Blomkålsfrøavl var en vigtig ting for gartneriet. Jeppe Sørensen havde blik for frøavl, og han nåede at knytte Emdruphøj-navnet til stammer af blomkål, radis og melon.

Jeppe Sørensen var en dygtig fagmand og et fint menneske. Han var tjenestekarlen fra Mors, der gennem flid, energi og dygtighed skabte en mønsterbedrift ved hovedstaden. Han var højskoleeleven fra Galtrup, der anerkendte, at hvis menneskelivet skulle nå sin bestemmelse, så måtte forvaltningen af betroet, jordisk gods forenes med syn for åndelige værdier. Derfor er også hans livsværk Emdruphøj med det hjemliv, som levedes der - værdigt fortsat under Gerda og Frode Sørensen - kommet til at stå for os, deres gamle folk, som et eksempel på en af de piller, som et sundt og lykkeligt samfund kan bygge på, og jo ældre vi bliver, jo mere ser vi tilbage derpå med respekt, beundring og taknemmelighed".

Jepp Sørensen var den 3. september 1885 i Vartov Kirke blevet gift med Johanne Sørensen, født Jørgensen, der var født på Glænø den 8. juni 1857. Johanne Sørensen døde i 1936, og om hende skrev Holger Schrøder: "Vi, der har kendt "farmor", særligt i hendes enkestand, må have lov til i denne forbindelse at sende hende en venlig og taknemmelig tanke med tak for lyse minder. Hun står i erindringen som en from, stærk og god kvinde, ydmyg og taknemmelig over de liflige steder, som hendes liv kom til at spænde over".

Frode Sørensen

Frode Christian Sørensen blev født den 16. september 1886 i Emdrup som søn af Johanne og Jepp Sørensen. Faderen ønskede, at sønnen skulle uddannes som gartner for til sin tid at overtage den hjemlige bedrift, medens moderen ønskede, at han fik en boglig uddannelse.

Hun ville gerne fri ham for det hårde arbejde, som dengang prægede gartneriet. Det blev begge dele.

Efter konfirmationen kom han i Gregersens skole på Frederiksberg. Skolen var oprettet på foranledning af en grundtvigsk forældrereds i 1895, og fra Efter-slægtsselskabets Skole tog Frode Sørensen studentereksamen i 1904. Han gik derefter på universitetet, hvor han i 1909 tog statsvidenskabelig eksamen som cand.polit. Derefter foretog han rejser i Tyskland, Holland og Belgien for at studere torveforhold. I 1911 tog han ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole eksamen som havebrugskandidat, cand. hort. Derefter rejser til England, Kanaløerne og Frankrig, hvor han en tid arbejdede i et handelsgartneri i Paris. I 57 1912-16 var han lærer ved Askov højskole i samfundslære. I 1915 blev han gift med Gerda Sørensen, f. Andersen. Fra 1. maj 1916 var han knyttet til gartneriet på Emdruphøj, som han overtog i 1924 efter faderens død.

Da bebyggelsen omkring Emdruphøj rykkede frem, blev en udflytning af gartneriet påkrævet. I 1921 erhvervedes i Lyngby ejendommene Ny Emdruphøj og Carlshøj. På Ny Emdruphøj, Lundtoftevej 70, blev der bygget beboelseshus og anlagt et væksthusegartneri til dyrkning af tomater, agurker, sød peber o.s.v. På Carlshøj blev bygget et stort væksthusekompleks og anlagt en stor frugtplantage med sorter af vore fire frugter samt frugtbuske og hassel i stort sortiment. F.S. var interesseret i nye kulturer som f.eks. suktermajs og i de nye sorter, hvorfor hans gartneri var forsøgs- og prøvedyrkningssted. I 1932 lå Carlshøj langt fra bebyggelsen, men udviklingen indhentede også den.

Anlægning af Helsingørmotorvejen skar frugtplantagen i stykker, og resten blev udstykket eller slugt ved opførelsen af Danmarks Tekniske Højskole.

Frode Sørensen var organisationsmand, og sine evner på dette område fik han rig lejlighed til at udnytte i almene, faglige og offentlige hverv, som han varetog med

stor dygtighed, besindighed og evne til at lede og forhandle. Han var præget af faderens livssyn og gik i flere henseender i dennes fodspor. Han bevarede tilknytningen til Askov og var i en årrække formand for Askovkredsen. Han var medlem af Vartovs menighedsråd og af komiteen for opførelse af Grundtvigs mindekirke. I 1918-22 var han formand for Alm. dansk Gartnerforening. Det blev en reformperiode i foreningens historie: Nyordning af kredsene, udgivelse af *Årbog for Gartneri*, start af bogforlag, ordning af salg af garanteret frø og oprettelse af Fællesudvalget for Prøvedyrkning af Køkkenurter, som han var en meget påskønnet formand for fra 1919-38. På grund af en øjenlidelse nedlagde Frode Sørensen sin formandspost i gartnerforeningen, men han var i mange år derefter medlem af foreningens repræsentantskab og var ved mange lejligheder gartnerens tillids- og talsmand. I 1950-63 var han formand for "Københavns Grønttorvs Repræsentantskab".

I årene 1930-39 var Frode Sørensen sekretær i "Landbrugsministeriets udvalg for gartneri og havebrug", 1941-46 medlem af "Prisnævnet for frugt og grønsager" og i 1943-58 medlem af "Statens Planteavlssudvalg". I perioden 1942-56 havde han i radioen gartneriets månedsoversigt. I 1948 var han formand for "Landbrugsministeriets rådgivende udvalg ang. omsætning af Indenlandske Havesager" og var konsulent for fængselsvæsenet m.fl. institutioner angående deres havebrug samt ligningsdirektoratets sagkyndige ved vurdering af frugtplantager. Udover de nævnte bestred han mange andre hverv og tillidsposter.

Ved en omlægning af havebrugsundervisningen ved Landbohøjskolen omkring 1920 blev der oprettet et lektorat i regnskabsvæsen m.m., en stilling, som F.S. bestred fra 1922, til han trak sig tilbage på grund af 58 alder i 1956. Fra 1939 var faget udvidet til også at omfatte Havebrugets historie og økonomi. Faget var meget heterogent og vanskeligt at undervise i, vanskeligt for de studerende at få samling på og vanskeligt at eksaminere i.

F.S. var almindeligt afholdt som en lærer, hvis - ofte uforberedte - forelæsninger og tilfældige informationer mange havde glæde af, medens andre fandt dem kedelige. Hans clever mindes hans fornøjelige væsen, springende undervisning, store indsigt på visse områder og hyppige forglemmelser af bl.a. forelæsningerne.

Frode Sørensen var medlem af Det danske Selskab og fik i 1930 Hjalmar Hartmanns jubilæumslegat for planteforædlere, ligesom han fik tildelt Alm. dansk Gartnerforenings guldmedalje. Han ønskede ikke at modtage ordensdekorationer.

Under krigen blev F.S. arresteret af besættelsesmagten, og han tilbragte ca. et halvt år i Frøslevlejren. Han tog det med ro, søgte at holde modet oppe hos sine medfanger ved afholdelse af foredrag m.m., og snart var "Onkel Frode" en kendt skikkelse i lejren.

Frode Sørensens litterære virksomhed var omfattende og handlede især om samfunds- og gartneriske emner. Her nævnes kun en del af hans produktion.

Smaa Jordbrug, 1911 (Prisopgave). Sammen med A. Boje og E. Marstrand redig. Det danske Samfund og heri skrevet: "Jordbruget i Danmark i det 19. Aarh. og vorre Dage", s. 17-80, 4. udg. 1943. Har i værket Den danske Stat skrevet: "Staten og Erhvervslivet", 3. udg. 1933. I D. H. og G. skrevet "Køkkengartneriet i den sidste Menneskealder" og "Havefrøavl i Danmark". Red. og medf. af "Københavns Handelsgartnerforening", 1918. "Gartneriets og Havebrugets Opgaver og Betydning i dansk Samfundsliv", 1942. "Havebruget" i Danmarks Kultur ved Aar 1940, 1943. Rapport til Landbrugsraadet: "Frugt- og Grønsagsdyrkningens Stilling og Muligheder i Danmark", 1944. Leveret bidrag til og sammen med T. Bacher redigeret værket Dyrkning af Køkkenurter paa Friland og under Glas, Kbh. 1943, 502 S. - Art. i N. i. H. 3., 4. og 5. Udg. G. T., Aa. F. G., Gard. Cron., Samfundets Krav og i Dagspressen.

Frode Sørensen døde den 24. marts 1964, og i bladet Horticultura skrev gartnerier, hortonom Helge Christensen, Sengeløse, i en nekrolog bl.a.: "Frode Sørensen vil gå over i historien som en af gartnerfagets betydelige og særprægede skikkelser. Han var særdeles velbegavet og havde dertil et åbent sind og tilegnede sig værdier fra alle de forskellige områder, han kom i berøring med. Han rummede meget og favnede vidt, han havde en arbejdssevne som få, og i en næsten mærkelig grad evnede han hele livet at være trofast overfor det, han havde mødt og indoptaget. Han blev handelsgartner og øvede som sådan sit livs største indsats, men handelsgartneren var livet igennem præget af akademikeren, teoretikeren, forsøgsmanden og samfundskonomen. 59

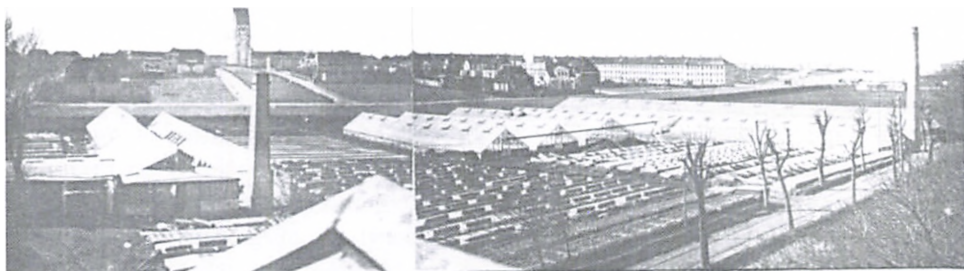
Under udarbejdelsen af mange af de love, som vedrører faget, kom Frode Sørensens fagkundskab i statsvidenskab og samfundskonomi i forbindelse med hans store forhandlingsevne til stor nytte. Utallige møder deltog han i, men fik dog tid til at slappe af i familiens skød i hjemmet i Emdruphøj, som de to værdifulde mennesker, Gerda og Frode Sørensen, havde skabt sammen med deres dejlige børn, og som de i rigt mål åbnede for deres venner og for ungdommen.

Frode Sørensen nåede meget, men ét nåede han ikke. De dagbogsblade, som han hver aften i mange år førte og rundsendte til sine børn verden over, og som det var hans agt at samle i en bog, fik han aldrig samlet".

I dag er det tredje generation, der viderefører slægtens gartneriske tradition: grønsagsdyrkning. Af Frode Sørensens syv børn har en søn, Ejvind Brow Sørensen, valgt gartneriet som levevej, og fire døtre blev gift med gartnere eller mænd beskæftiget indenfor havebrug.

Ejvind Sørensen er født den 22. juli 1924. Efter en grundig gartnerisk uddannelse, blandt andet i faderens gartnerier Ny Emdruphøj og Carlshøj, købte han en landbrugsejendom i Brøndbyvester, men da området blev udlagt til industriareal, måtte ejendommen sælges, og i stedet købte han gårdene Stejlebjerggaard og Lerbakkegaard i Karlebo i 1961, hvor han etablerede et moderne væksthushgartneri. I dag dækker væksthuse 7500 m² og eneste kultur er tomater.

Den gartneriske tradition synes sikret i endnu en generation, idet en datter har påbegyndt en gartnerisk uddannelse, så måske skulle artiklen rettere have heddet: En gartnerslægt gennem de første 100 år.

**Gartneriet Emdruphøj lå på nuværende Bispebjerg Parkallé.
Grundtvigskirkens tårn ses oppe på bakken. Foto 1929**

ERINDRINGER (I UTIDE), side 35-40 af **Otto Jonassen** 1911-2003:

Stedet, på den nedre del af Bispebjergs nordside, var fra gammel tid en firelænget stråetækt bondegård, Vestre Bøllegård. Tvillingen, Østre Bøllegård, lå tæt ved, vel 100 meter derfra, og så ligesådan ud. Den vestre var omkring århundredets begyndelse blevet købt af gartner Jeppe Sørensen, vistnok for ca. 50.000, og havde da et tilliggende af formentlig 50 tdr. land, hvoraf ca. halvdelen var eng- og moseareal, længst mod nord. Denne halvdel solgte Jeppe Sørensen ca. 1915 for en halv million, de nærmeste arealer til parcelgrunde, den nordligste og lavest liggende del til KFUM, der anlagde en idrætspark. Pengene brugte han til at købe gården Carlshøj ca. 100 tdr. land ved Lyngby. Ved siden af Vestre Bøllegård opførtes villaen Emdruphøj. Da jeg kom did, var Jeppe død, og sønnen Frode Sørensen ejer af det hele. Jeppes enke og ugifte datter boede i "Havehuset" lidt vest for villaen. 8-10 elever og medhjælpere havde værelse i den gamle gård. I en fløj af den boede også gartneribestyreren Helge Christensen, og i en anden en kusk med

kone og søn. Desuden rummede gården hestestald og store og små arbejdsrum og i en del af nord- og vestfløjen havde fru Sørensen indrettet en lille børnehave og forskole. Kosten fik vi boende gartnere i villacen, hvor fru Gerda selv stod for husholdningen med 3-4 pigers hjælp. Foruden de gartnere, der boede på stedet, arbejdede der lige så mange – københavnere -, der boede hjemme.

Helge Christensen blev ved nytårstid 1930 gift med Rigmor Bjerre, og nogle måneder senere overtog de forplejningen af gartnerne. I forbindelse med deres lejlighed i gårdens vestfløj blev der indrettet en stor spise- og opholdsstue til dette formål. Vi var som en stor og glad familie, og jeg mindes mange hyggelige timer i det fællesskab. Der blev drøftet politik og meget andet, som vækkede nye interesser hos mig. Det var også der, jeg første gang stiftede bekendtskab med og blev optaget af tanken om at blive militærnægter. Af og til samledes vi til en aftenfest, når lejlighed indbød til det, med snak og sange. Højskolesangbogen blev flittigt brugt, og jeg lærte mange gode sange, som lå uden for det repertoire, jeg havde med hjemmefra. Ikke sjældent fandt et og andet talent iblandt os på at skrive en lejlighedssang, og til tider indøvede vi dilettantkomedier. Ved sådanne lejligheder kom gerne nogle af de "ikke-herboende" og de "gamle" Emdruphøjere og tog del i festlighederne.

En vis forbindelse havde vi med Carlshøj. Bertel Bjerre, bror til Rigmor, var bestyrer der. Jeg husker en udflugt, et aftenbesøg der til én eller andens fødselsdag, som adskillige af os var inviteret med til. Jeg husker bare, at vi var der, men ingen enkeltheder om besøget.

Men det skete også et par gange, at en flok af os søndag eftermiddag på cykel, nogle få udvalgte med Frodes familie i bil, drog ud med eftermiddagskaffen til "Lyngen", et stykke kratskov af Carlshøjs, beliggende ved Kulsviervej, som nu forlængst er udbygget til parcelhuskvarter. Dengang en slaggevej mellem marker og småskov. Så kom vi Frode og familien nærmere ind på livet og havde det hyggeligt.

Vist var Frode Sørensen "kapitalist", men ingenlunde en typisk sådan. Han var snarere "patriarkalsk" på en slags grundtvigsk måde. Det var karakteristisk, at han opretholdt den gamle tradition, at elever og medhjælpere var på kost i huset, noget der ellers var stærkt på retur i Københavnsområdet. Indtil fru Gerda bad om at slippe for det besvær. Han var både cand.polit. og havebrugskandidat, lektor med samfundsfag ved Landbohøjskolen, havde i nogle år været lærer på Askov Højskole, og var kirkeværg for Grundtvigskirken, som på den tid var under opførelse. Tårnet var færdigt og taget i brug som kirke, mens byggeriet fortsatte på skibet, med nogle få murere. Den grundtvigske atmosfære prægede hele tilværelsen på Emdruphøj. Politisk var han utvivlsomt Venstremand, men ingenlunde en forbenet sådan. Han levede stærkt med i tidens debat. På et tidspunkt husker jeg, at

han gav udtryk for sin tvivl om, om han skulle stemme på Retsforbundet eller Kommunistpartiet.

De to år på Emdruphøj, med det særlige miljø, hjemligt og fortroligt, som ikke bare Frode, men ikke mindst Helge Christensen og Rigmor satte godt præg på, mindes jeg som de mest lysende af min ungdomstid, næsten uden problemer og mislyd.

Selvom min indbyggede rebellisme ikke undlod at lade høre fra sig på et bestemt punkt. Hver fjerde søndag havde vi tur hele dagen, hver fjerde helt fri, og de mellem-liggende søndage morgentjeneste fra 7 til 9. Det harmede mig, at jeg de dage ikke kunne nå at komme i kirke, hvad jeg dengang lagde megen vægt på. Altså en passende kirke, hvor der blev prædikeret ligesom hjemme. Præsten ved Grundtvigskirkens brød jeg mig ikke om. Vel havde jeg engang hørt kirkekonen fortælle nogle turister i kirken, at han var en dejlig præst, "havde et herligt organ, og mesede vidunderligt". Altsammen meget godt. Men han kunne ikke prædike. Hans prædikener bestod så vidt jeg kunne skønne af en ubrudt serie citater af Grundtvigs salmer. En ordentlig missionsk prædiken var jeg vant til hjemmefra. Og for at få det behov dækket, måtte jeg cykle langt, f.eks. til pastor Fibiger i Eliaskirken på Vesterbro.

Arbejdsdagen begyndte her kl. 7, efter morgenteen, om vinteren dog først kl. 8, men så spiste vi lidt grundigere om morgenen og sprang så til gengæld frokosten over som ellers var kl. halvni. Øllebrød eller havregrød plus kaffe. Middag kl. 12 (1½ time, vinter kun 1 time), fyraften kl. halvseks vinter kl. 5, "så vi ikke behøvede at have lygte på trillebøren".

Arbejdet var noget mere varieret end i Nisted. Vel havde tomater, agurker og meloner en stor plads i produktionen. Men i drivhuset dyrkedes også grøn og rød peber, som jeg her så for første gang. Chrysantemum var der masser af. Jeg mindes et år, at Frode udtrykte sin længsel efter den første nattefrost, "så vi kunne få has på de forbandede georginer", så der kunne blive afsætning for krysantemerne. Og han havde lanceret en potteplante, *Echveria Retusa*, som han gennem en avisannonce havde skaffet navnet Helligtrekonger-urt. En ny kultur, jeg også traf på her først, var champignon. Et par agurkhuse blev mørklagt med måtter, bede blev anlagt med godt sammenbrændt hestemøg, og så trivedes svampene deri. Det blev også forsøgt i mistbænk. Flere rækker blev lagt ud med undervarme fra et dampanlæg. Dampen blev under tryk blæst ind i et system af en slags drænrør i bunden af bænken. Den slags avancerede forsøg satte Frode en del ind - og til, måske - på.

Men den gammeldags form for undervarme fik alt hvad den kunne tilkomme. I foråret kom i hundredvis af skraldevogne og tømte deres last af på bænkepladsen. Når det skidt lå i bunke, brændte det sammen og satte varme. Og det udviklede en

stank uden lige. Man kunne brække sig over at arbejde med det. Så ammoniakstanken fra hestemøg i sammenligning forekom som en dyr parfume. Skraldet var nærmest gratis, kom fra hele Nørrebro, og skraldemændene var bare glade for at spare deres heste, og egen tid, for den halve snes kilometer til Kongens Enghave, hvor lossepladsen lå. Straks der var læsset af, stod klunseren parat til at rode det igennem for at finde genbrugsværdier. Det blev til snesevis af sække brød, salgbart til svinefoder, hundreder af flasker af alle slags, og alle slags genstande af forskellige metaller, og en del tekstiler. Nogle gange i sæsonen havde klunseren en mand med en lille hestevogn til at køre det fundne til opkøberen. Det hændte også, at han nogle dage havde en makker til at hjælpe med arbejdet. Tilbage var så en blanding af papir, køkkenaffald, fejeskidt og aske fra tusinde kakkellovne. Når det havde sat varme, måtte vi pr. greb, skovl og trillebør fordele det i bænke, placere mistbænkarme ovenpå, fylde jord over skraldet og lægge vinduer på. Nogle dage senere kunne vi så radiser og gulerødder i den lune jord. Det kostede meget arbejde at holde mistbænkplads med luftning, vanding og dækning. Men arbejdskraften var billig dengang.

Udover nogle få medhjælpere og nogle flere clevere beskæftigede gartneriet en flok koner, lugekoner kaldet. Men de tog også del i meget andet arbejde end lugning. I jordbærsæsonen, som var et stort kapitel på Emdruphøj, kunne der være op til 20 koner i arbejde. Og på de store jordbærdage var foruden konerne alle, som kunne undværes fra andet arbejde, ude at plukke jordbær. Endog fru Sørensens piger og lærerinderne fra børnehaven kom sommetider med. De store jordbærlørdage blev markeret ved, at fru en eftermiddagen lod servere iskaffe til hele holdet.

Disse lugekoner var en særlig kategori: selvfølgelig nørrebroske arbejderkoner, rappe i kæften, for at sige det pænt, især når de ikke troede at vi "drengene" hørte det. Men som regel med et godt humør. At se på en blandet forsamling, og rare mod hinanden var de ingenlunde altid. Helge Christensen kunne også godt have sit hyr med at sætte nogle af dem på plads. De havde et rum i den gamle gård til frokoststue, og "konestalden" var ikke et sted, vi andre vovede os hen. For sikken en knever.

Jeg havde det held også her at blive sat til noget bygningshåndværk, som der jo altid er brug for i et gartneri. Når de fleste andre vinteren igennem gik og flyttede jord og gammelt skrald af bænkene pr. trillebør for at gøre klar til forårets forsyning, passede det mig udmærket at gå og reparere på drivhusene, anlægge eller omlægge kloakledninger (egentlig ulovligt), være rørsmed, VVS (altså også delvis ulovligt). Undertiden sammen med udefra kommende håndværkere, til andre tider alene. I så tilfælde måtte jeg af og til selv opfinde fremgangsmåden. Men det tog jeg da ingen skade af.

TEKNO BILER – ET LEGETØJSEVENTYR

DER TOG SIN BEGYNDELSE I VANLØSE

af Lars Christiansen

Artiklen er venligt tilsendt fra Vanløse Lokalhistoriske Forening som en kommentar til den Tekno-artikel, der blev bragt i sidste nummer af Nyt fra Lokalhistorien

Andreas Siegumfeldt er navnet på den person, der startede eventyret. Oplysninger om Andreas's familie kan føres tilbage til bedsteforældre, hvor husfaderen igennem 43 var apoteker i Glostrup. Andreas, der blev født den 14. juni 1894, er søn af Antonie, der forblev ugift hele livet og ernærede sig som lærerinde og syerske. Andreas' opvækst har formentlig været præget af en del flytten rundt, og hvor og af hvem, han er opfostret, står lidt uklart, men han har dog til stadighed haft en god forbindelse til moderen.

Andreas bliver konfirmeret den 4. oktober 1908 i Sct. Andreas Kirke på Nørrebro. Efter konfirmationen kommer Andreas Siegumfeldt i lære som blikkenslager. Han står i lære hos blikkenslagermester Carl Peter Chr. Blem, der har et kælderværksted i Vendersgade 9 på Nørrebro. Det er ret tæt ved adressen i Linnésgade 31, hvor Andreas og moderen nu bor sammen.

Blikkenslagermesteren havde i øvrigt i en årrække sin bopæl på Holbergs Alle (den senere Herlufholmsvej) i Vanløse.

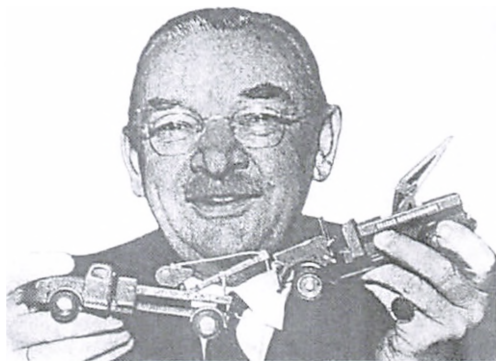
Et par år efter, at Andreas S. er udlært, tager han gas- og vandmestereksamen. Dermed har han mulighed for at opnå autorisation, og med den etablerer han sig nu som selvstændig mester på Amager. Han er kun 20 år og har i et senere interview fortalt, at han dengang var den yngste gas- og vandmester i København. Ligesom moderen flytter Andreas en del rundt, især på Nørrebro. Han bor også ind i mellem hos moderen. I foråret 1918 flytter han til Amager. Andreas gifter sig i 1920, 25 år gammel, med Thora Mungaard, og de får senere børnene Egon og Esther.

VVS-virksomheden går rigtig godt. Ca. 1928 flytter familien så deres private bopæl fra Amager til Vanløse, til en flot villa, der er opført i 1926. Den er beliggende på Eriksholmsvej (hjørnet af Eriksholmsvej/Kongsdalsvej.) Villaen ligger der stadig, men var dengang et nybyggerkvarter, hvor der endnu kun fandtes få spredte bygninger.

I 1928 sker der så det, at Andreas åbenbart bliver træt af sin VVS-forretning – hvorfor og hvad der gør, at han lige netop får den ide at fremstille legetøjsbiler, vides formentlig ikke, men det korte og lange er, at han afhænder VVS-forretningen, og i sin kælder, under yderst beskedne forhold, den 1. september 1928 grundlægger virksomheden "Tekno Dansk Legetøjs Industri" med ham selv som eneste medarbejder. Det er specielt bliklegetøj, der interesserer ham, en ting

der tidligere udelukkende blev importeret fra Tyskland, og han får mange advarsler om, at det er en håbløs konkurrence at tage op, men det afskrækker ikke Andreas. I et interview fortæller han, at virksomheden i de første år gav et ikke uvæsentligt underskud, men at omsætningen var stigende, og at det var tydeligt, at det købende publikum to vel imod varerne. Han fortæller dog, at nogle af de første produkter var så dyre, at en del ikke kunne sælges, og at han derfor måtte forære dem bort.

Blot 2 år senere, i 1930, sendte han sin samling af blikkegetøj til bedømmelse i Industrirådets præmiering af mindre industrier, og resultatet blev højeste præmie for smukt udført blikkegetøj og Industrirådets diplom. Hermed var der skabt en god base for en videre produktion, kælderen blev for lille og i 1932 flyttede Andreas produktionen til en lejet fabriksbygning på Tranevej, men allerede i 1935 krævedes større lokaler, og han flyttede til en nyopført fabriksbygning på Rentemestervej, til 600 kvadratmeter etageareal i alt. Produktion og efterspørgsel steg så meget, at importen fra udlandet til sidst næsten ophørte. Krigen i 40'erne skabte dog store problemer for produktionen, dels kunne han ikke få lov at bygge ud og dels blev anvendelse af hvidblik forbudt, der var det vigtigste materiale i produktionen. Man måtte overgå til en zinklegering, hvilket krævede ændring af værktøj og maskiner. En af de ting, der blev fremstillet, var små legetøjs-flyvemaskiner, hvilket tyskerne anså for farlige og de konfiskerede produktionen, fabrikanten blev arresteret, men blev dog løsladt efter 16 døgn, da man ikke kunne påvise konkrete tilbøjeligheder til at modarbejde herrefolket.

Andreas Siegumfeldt med Tekno-biler

Efter krigen blev efterspørgslen efter legetøj igen så stor, at man udvidede på Rentemestervej og byggede en fabrik for trælegetøj i Frederikssund, således at man i 1947 rådede over 2000 kvadratmeter i Frederikssund, og havde ca. 200 ansatte. Tekno gik herefter sin sejrsgang i Sverige, senere i Norge, ja helt til USA, England, Tyskland, Holland, og i mange andre lande blev man begejstret for de smukt udført danske biler. I den bedste periode nåede man op på en produktion på 1 million biler årligt, heraf ca. 2/3 til eksport.

Fabrikken Andreas Siegumfeldt dør i 1969, og det bliver datteren, der kører virksomheden videre, men økonomiske vanskeligheder gør, at hun afhænder Tekno

flytter til Nordjylland i 1970, men igen er der så store økonomiske vanskeligheder, at fabrikken lukker i 1972. Navnet blev solgt til Holland, som stadig fremstiller Teknobiler. En virksomhed i Nordjylland lå dog inde med mange tons Teknodelc. Disse blev samlet, og bilerne blev solgt i Danmark og flere steder i Europa, dog er kvalitet og finish dårlige i forhold til de originale, prismæssigt heller ikke på højde med de originale. Ifølge oplysninger fra Frederiksberg Auktionshus, blev der i 1991 solgt den dyreste originale Teknobil nogensinde – en Volvo Express ”Paulig” til kr. 25.000. Så der er måske nogen, der fik legetøj i barndommen 30’erne, 40’erne og senere, der skulle kigge efter i kælder og på loft, om ikke der skulle genne sig en lille formue der.

Dette var lidt om Andreas Siegumfeldt, der ligesom så mange andre i tidens løb har startet virksomhed i deres kælder, en person der har troet på sin ide og har formået at opbygge en virksomhed, der har spredt sig ud i verden, og som står sin prøve i rigtig mange år.

Kilder: Samlerbørsen (Hans Hedegaard/Dorte Johansen)

Brønshøj Biografteater

Fredag og Lørdag Kl. 7, 8 og 9 og Søndag mellem 9

opløres den fra „Palads-Teatret“ kendte Store Entusiast

„Rejsen til Kina“

hvori optræder Amerikas bedste Komiker Buster Keaton

Desuden den allersidste Nyhed „Carpentiers sidste Boksekamp

og som Ekstranummer **„Sensationsflyveren“**

med Vidunderabnen „Snooky“ i Hovedrollen.

Brønshøj Biograftheaters program en januar dag i 1922. (annonce i Brønshøj-Husum Avis)

BRØNSHØJ BIOGRAFTEATER 1917-27

af **Helge Baun Sørensen**

Der er måske enkelte, der stadig kan huske, at der var noget der hed Brønshøj Biografteater. Som forløberen for Bella Bio lå det i årene 1927-36 på Frederikssundsvej 129, tæt ved Degnemose Allé og som en del af de basarbygninger, der lå der oppe i 1950’erne. I dag er der en rød beboelsesejendom, hvor Aldi holder til i stuen.

Men før det lå Brønshøj Biografteater på en anden adresse, nemlig Frederikssundsvej 150. Det var i de ægte stumfilmsdage, hvor der sad en pianist og lavede stemning med romantik, uhygge og hestetramp.

1925. Frederikssundsvej før knap hundrede år siden med sparsom færdsel og en enkelt automobil i sigte. Til højre de store træer fra Brønshøj Tivoli, der strakte sig fra Brønshøj Torv og langt ned af vejen med keglebane og stor lysthave med udeservering. Til venstre ses butikkerne Frederikssundsvej nr. 148-152. Nr. 148: Brønshøj Isenkramforretning (indehaver Laurits Petersen), Lea Weels Kaffehandel og J. Mikkelsens Manufakturhandel - Nr. 148 A Bagermester O.O.Andersen (i dag Kirstens Konditori) - Nr.150 Brønshøj Møbel- og Partivarelager, Træskohandler J. Jørgensen og Brønshøj Biografteater (!). Nr. 152 Dampvaskeriet Ny Ventegodt, Frugthandler I.P. Fog Pedersen og Brønshøj Kaffe-og Smørforsyning (senere Galla).

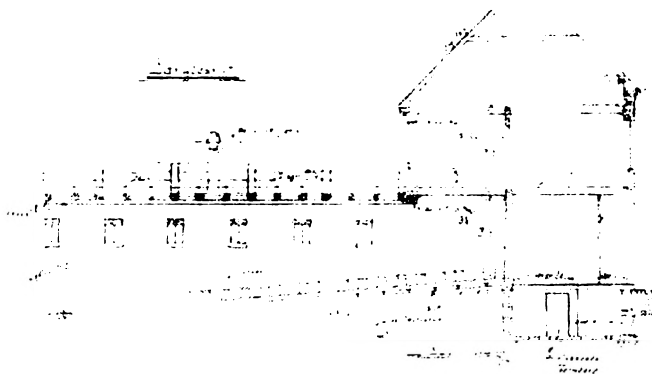
Det forunderlige er, at bygningen findes den dag i dag, men at ikke en sjæl ved, at der var biograf dér for nu 100 år siden. På gamle fotos af Frederikssundsvej 150 kan man se, at der på facaden står *Brønshøj Biografteater* over indgangen på det hus, hvor der i dag er indisk restaurant, *Royal Agra Palace*.

Den driftige biografmand Oluf Hansen var så vidt vides indehaver allerede i de første år, mens den kendte forfatter Johan Skjoldborg nævnes flere steder som bevillingshaver. Hvis nogen ved noget om dette, må de gerne henvende sig.

Takket være hjemmesiden Byggesager, hvor Københavns Kommune har lagt tegninger og korrespondance ud vedr ejendomme, er det muligt at vise den oprindelige arkitekttegning af Brønshøj Biografteater.

Den flotte arkitekttegning af Brønshøj Biografteater er fra 1917, hvor hele ejendommen er bygget. Viktualiehandler Petersen fra Godthåbsvej er bygherre og entreerer med biografmanden, Oluf Hansen,

om at lade byggeriet indeholde en biograf. Bemærk det skrånende gulv. Ved ombygningen i 1927 blev gulvet jævnet ud og der blev indrettet 3 butikker i bygningen. (Tegning fra Københavns Kommunes hjemmeside med byggesager)

2015. Brønshøj Biografteaters bygning befinder sig faktisk stadig, hvor den blev bygget i 1917, i gården til Frederikssundsvej 150. Det var herinde brønshøjborgere morede sig over bl.a. komikeren Buster Keaton. I årene fra 1917-1927 blev her vist stumfilm til klaverakkompagnement, og rygning var tilladt, og sommetider var der så tætte tobakståger, at folk havde svært ved at skimte lærredet. I dag er der bl.a. Indisk Restaurant på adressen.

I april 1927 åbnede den foretagsomme biografmatador, Oluf Hansen, en ny moderne biograf ved Degnemose Allé på Frederikssundsvej 129. Siden åbnede den 1936 i store, moderne lokaler i nr. 175 og fik det uforglemmelige navn, Bella Bio. (foto: hbs)

STAUNING I BRØNSHØJ

af Helge Baun Sørensen

Det er almindeligt kendt i bydelen, at tidligere statsminister Thorvald Stauning boede i Brønshøj en kort overgang. Men hvorfor, hvornår og hvor længe er der nok ikke så mange der ved. Thorvald August Marinus Stauning blev født d. 26 oktober 1873 på adressen Holmens Kanal 30, hvor *Overformynderiet* ligger i dag og lige overfor Holmens kirke. Hans far var karetmager Peter August og hans mor hed Caroline Elisabeth. Fra han var 10 år, havde Thorvald arbejde ved siden af sin skolegang, og han blev i 1892 udlært som cigarsorterer. Han var meget aktiv i fagligt arbejde og blev i 1898 hovedkasserer i Socialdemokratisk Forbund.

Interesserede i slægtsforskning og historie kender *Politiets Registerblade*, som i dag er frit tilgængelige på nettet. Det er Københavns Stadsarkiv, der har fået digi-

taliseret alle de kartotekskort, som Københavns Politi oprettede over byens borgere 1890-1923 - en tid med stor indvandring og rundflytning.

Heri finder vi nemt Thorvald Stauning og kan få rede på de mange bopæle, han havde fra sin tidligste ungdom, til han blev statsminister med bolig i det solide Østerbro på adressen Kanslergade. En adresse, der er gået over i historien på grund af det berømte *Kanslergade-forlig* i 1933.

Fra han er 17 år bor han følgende bopæle i København: Kompagnistræde 16, 4 - Niels Hemmingsensgade 8 (hos forældrene) - Thorupsgade 13, 4 - Wesselsgade 8, 4 - Enighedens Allé 21 - Ahornsgade 6, 2 - Wesselsgade 17, 2 - Laurids Skaus Gade 5, 2 - Frederiksborggade 29, 4 og endelig i 1922 som 49-årig er det Kanslergade 10, 3.

Bestyrelsen i Enigheden

Som aktiv fagpolitiker på Nørrebro kom han med i den gruppe af håndværkere, der i 1890'erne blev enige om at opkøbe et stykke jord i Brønshøj. Her ville man bygge nye boliger til alle de børnerige familjer, og det skulle være langt fra baggårdene, for man ønskede huse med lys, luft og egen have. Det var den gruppe af aktive, der kom til at hedde *Byggeforeningen Enigheden*, som byggede de dobbelthuse, som den dag i dag ligger på Enighedens Allé, Risvangen og Brønshøjholms Allé.

Stauning blev medlem i oktober 1898 og boede Enighedens Allé 21 fra 1. maj 1901 til han nøjagtig et år senere, 1. maj 1902, fraflyttede og afstod huset til snedker Bødtker. Det kan se ud som en hurtig sviptur forbi det landlige Brønshøj, men Stauning var medlem af bestyrelsen i flere år og grundlagde her sin indsigt i arbejders boligforhold og livssituation. Ved hvert møde forelå der anmodninger fra medlemmer om henstand med husleje med begrundelser som arbejdsløshed, sygdom, mange børn osv.

På denne tid er Brønshøj virkelig langt ude på landet med 7 km til Nørreport, og de skal tilbagelægges til fods, hvis man har et ærinde eller et møde. Stauning fraflyttede Enighedens Allé af den simple grund, at han brugte for meget tid på de vandreture. De følgende år boede han på det fagligt aktive indre Nørrebro, i Ahornsgade og Wesselsgade.

Fra slum til pragtvilla

Året efter Kanslergade-forliget i 1934 flyttede Stauning til en endnu finere adresse, Valeursvej 6 i Hellerup, en sidevej til Bernstorffsvej. Det danske folk havde samlet ind til en herskabsvilla til statsministeren. Villaen blev senere beboet af Mærsk Møller og er i dag bolig for den norske ambassadør.

**I TV-serien *Badehotellet* dukker statsminister Stauning,
i skikkelse af Søren Pilmark,
uventet op i sommerlandet.**

**Alle tror hans ledsager er fru Stauning,
men til stor overraskelse og forargelse
er det hans elskerinde Augusta Erichsen,
som han havde et offentligt kendt forhold til.**

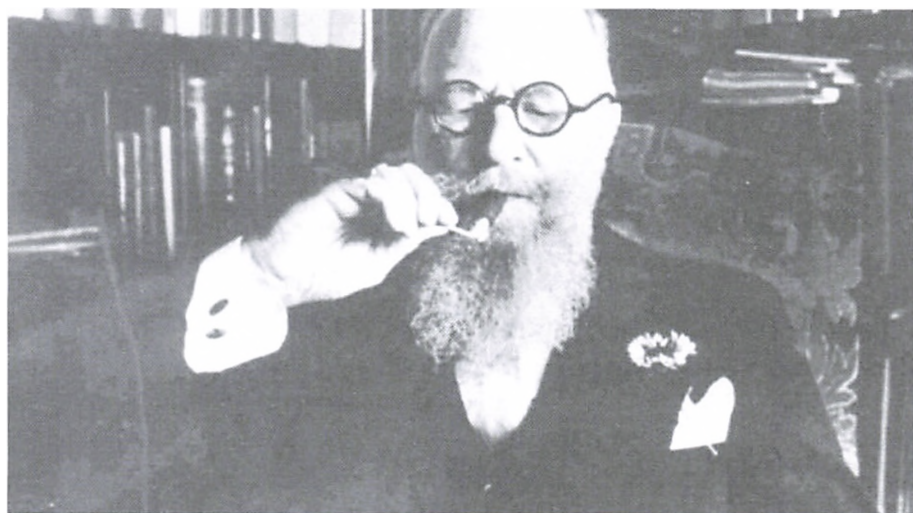
**Fru Olga Stauning må imens
have befundet sig hjemme i Kanslergade.**

**Augusta Erichsen flyttede senere ind
og var til Staunings død i 1942 hans 'husbestyrerinde'.**

Hun udgav i 1967 bogen *Mit Liv med Stauning*.

2016. Enigheds Allé 21 som det ser ud i dag. På muren til venstre for indgangsdøren er opsat et lille skilt, hvor der står at Th. Stauning boede i dette hus. foto: hbs

Vi husker ellers mest den aldrende Stauning med den dybe stemme og blus på cigaren

SPØRGEHJØRNET

Povl Egede Andersen og Biologisk Samling

Hej Bo Öhrström

Har I arkivfotos af Povl Egede Andersen, tidligere leder af Biologisk Samling i Brønshøj?

Hilsen Søren Olsen

**Povl Egede Andersen ses her med en samling af sine berømte 'anskuelseskasser'.
De var hans egen opfindelse og blev massefremstillet hjemme i privaten
med hjælp fra hans børn og deres venner**

Povl Egede Andersen, født 27. maj 1908 og død 18. marts 2007

Uddannet lærer fra Blågårds Seminarium i 1929. Underviste på Katrinedal Skole og derefter Rødkilde Skole. I 1945 blev han leder af Københavns Kommunes Skolevæsens *Biologiske Samling*. Her udviklede han Skoletjenesten, som senere bredte sig til Zoologisk Museum, Zoologisk Have og Nationalmuseet.

Han opfandt og udviklede "de grønne Anskuelseskasser" - ca. 90 forskellige emnekasser med dyre- og plantemateriale og pædagogiske tegninger. Alle 85 kommuneskoler i Københavns Kommune havde dengang et helt sæt af hver af disse 90 kasser til brug i naturhistorie-undervisningen og der var skoleopgaver til mange af dem. Ligesom Povl Egede Andersen og hans medarbejdere i Biologisk Sam-

ling også udfærdigede opgaver til mange af de lejrskoler, som Københavns Kommunes skoler benyttede. På *Dansk Skolemuseum* kunne man, inden nedlæggelsen, se alle de ca. 90 forskellige anskuelseskasser. De indeholdt emner som: guldsmeden, hugormen, haren, uglen, blæksprutten, krabben, torsken, havsnegle og muslinger, markgræshoppen, spidersommerfugle og ligustersværmere.

Han medvirkede til oprettelsen af foreningen "Natur og Ungdom" i 1959 og blev i 1963 faginspektør i biologi for Københavns Kommunes folkeskolelæreres biologilærerbund.

Udgav i 1991 bogen "Besøg naturen - børn og forældre." Med sine kone Bodil fik han syv børn. Hans datter, Inge Egede Andersen, er medlem af vores lokalhistoriske selskab og bor i Den engelske Haveby, hvor hun har lavet rundvisning. Inge har venligst udlånt materiale, udklip og fotos, om hendes far.

Over BELLAHØJ og til DANMARKS natur

BIOLOGISK SAMLING
bibliotek og naturvejledning

Åben ma., o og fr. kl. 14-17 Håbets Allé 5, København, Brh. Telefon BELla 1723

Biologisk Samling, Haabets Allé 1952-1991.
En institution for alle skolebørn i mere end en menneskealder
med Povl Egede Andersen og Asger Fog som ildsjæle
bag udstillinger, montrer, undervisningsmateriale og naturopgaver

2016. Den statelige rødstensbygning Haabets Allé 5 fungerede som Brønshøj Postkontor i årene 1908-32 og derefter som filial for Københavns Kommunes Skolevæsen. 1952-91 husede den 'Biologisk Samling' og i dag holder den kommunale institution 'Børnehuset' til på adressen.

I Nyt fra Lokalhistorien Nr. 62, februar 2006 giver Asger Fog et kort rids af Biologisk Samlings historie. Her et kort uddrag:

Det var en magister Asger Ditlevsen der i 1910'erne gjorde et stort arbejde med at formidle naturhistorie til børn og unge gennem ekskursioner og studiekredse. Han skrev lærebøger, bl.a. "Dyrene, deres liv og arbejde" (1926) og opbyggede en samling af præparater, der efterhånden blev så stor, at den efter ophold på Sangskolen i Hindegade og Ravnsborggades Skole fik mulighed for at flytte til egen adresse på Haabets Allé 5. Det var i 1952, hvor bygningen blev ledig og overdraget til *Biologisk Samling* som en særskilt institution under Københavns Kommunes Skolevæsen.

Efter Asger Ditlevsens død i 1944 overtog Povl Egede Andersen det store arbejde med at indrette huset med udstillingsrum, foredragslokale, studielokaler og værksted for fremstilling af nye præparater. Langs væggene i stueetagen blev opstillet skabe, der viste skovens dyr i naturlige omgivelser. På 1. sal blev et lokale valgt til at vise det åbne lands plante- og dyreverden, et andet de ferske vandede planter og dyr. På 2. sal var der skabe, der viste havets dyreverden. Samt en montre fra et blåmalet "arbejderkøkken" fra en typisk tidligere baggårdslejlighed på Nørrebro – med mus på køkkenbordet som åd af pølsen og en rotte på gulvet.

Gennem 1950'erne og 60'erne var der livlig aktivitet i rummene, men da Zoologisk Museum på Jagtvej åbnede dørene for moderne udstillinger med store panoramaer blev konkurrencen for stor. Hertil kom nye skoleordninger, som osse medvirkede til, at grundlaget for at opretholde samlingen langsomt smuldrede. De fleste, der var skolebørn i Brønshøj, Husum, Vanløse, Bispebjerg og Nordvest for 40-50 år siden kan stadig huske deres klasses besøg i "Stjernechammeret" på Bellahøj Skole, og på samme måde husker de også deres mange besøg med eller uden klasser på det lille lokale museum, "Biologisk Samling".

Tekst ved Inge Egede Andersen og Helge Baun Sørensen

I Nyt fra Lokalhistorien Nr. 62 februar 2006 giver Asger Føg et kort rids af Biologisk Samlings historie. Her et kort uddrag:

Det var en magister Asger Ditlevsen der i 1910'erne gjorde et stort arbejde med at formidle naturhistorie til børn og unge gennem ekskursioner og studiekredse. Han skrev lærebøger, bl.a. "Dyrene, deres liv og arbejde" (1926) og opbyggede en samling af præparater, der efterhånden blev så stor, at den efter ophold på Sangskolen i Hindegade og Ravnsborggades Skole fik mulighed for at flytte til egen adresse på Haabets Allé 5. Det var i 1952, hvor bygningen blev ledig og overdraget til *Biologisk Samling* som en særskilt institution under Københavns Skolevæsen.

Efter Asger Ditlevsens død i 1944 overtog Povl Egede Andersen det store arbejde med at indrette huset med udstillingsrum, foredragslokale, studielokaler og værksted for fremstilling af nye præparater. Langs væggene i stueetagen blev opstillet skabe, der viste skovens dyr i naturlige omgivelser. På 1. sal blev et lokale valgt til at vise det åbne lands plante- og dyreverden, et andet de ferske vandede planter og dyr. På 2. sal var der skabe, der viste havets dyreverden.

Gennem 1950'erne og 60'erne var der livlig aktivitet i rummene, men da Zoologisk Museum på Jagtvej åbnede dørene for moderne udstillinger med store panoramer blev konkurrencen for stor. Hertil kom nye skoleordninger, som osse medvirkede til, at grundlaget for at opretholde samlingen langsomt smuldrede.

Kabellejevej 32-34 - hvad har der været dér ?

Hej Bo - Ved du hvad der har ligget på Kabellejevej 32 ? Mener at huske at jorden var forurennet, så det lå brak i flere år.

Mvh, Birgit Borre Larsen

Kære Birgit

Det var firmaet "Dækko", som havde oplagsplads for stilladser og pressenninger. Hvert fald tilbage til 1950'erne har der der ikke været bebygget på grunden, før nuværende "klyngehuse" kom, og de er kommet ca. omkring 1980'erne.

Christian Kirkeby, bestyrelsesmedlem i Lokalhistorisk Selskab

....

Kære Birgit

Som Christian Kirkeby skriver var det firmaet 'Dækko', der holdt til på den store industrigrund Kabellejevej 32-34, på hjørnet af Klintevej.

Jeg fik lyst til at dykke lidt længere ned i stedet historie og nåede frem til spændende sager:

Et af vore store navne indenfor maling, farver og lakker er *Dyrup*, opkaldt efter grundlæggeren Sigurd Dyrup, med *Dyroton* og "Dyp i Dyrups"-slogan. I 1924 grundlagde Sigurd Dyrup sin virksomhed ved at overtage en fabrik på selv samme, omtalte sted på hjørnet af Kabbelejevej, dengang kaldt Klintevej 20. Han havde sin farve- og lakfabrik i Brønshøj i en halv snes år, men måtte flytte til Gladsaxe på grund af lugtgenerne fra lakkogningen. Dyrup forblev dog på adressen til efter 1945, hvorefter fabrikken og grunden blev overtaget af firmaet *NOBI Nordisk Blik- og Papemballage*. Sidenhen rykkede *DÆKKO Presenning Kompagni* ind, et firma, som mange i lokalområdet kan huske. En industrigrund med fabrik, hegn og gitterlåger midt i et idyllisk villakvarter gør indtryk og er dragende ikke mindst for drenge, der gerne vil finde ulovlige legesteder. Hvis ikke jeg tager fejl spiller virksomheden en rolle i Bjarne Reuters bøger som netop et hemmeligt sted. Han voksede netop på Kabbelejevej et stenkast fra grunden.

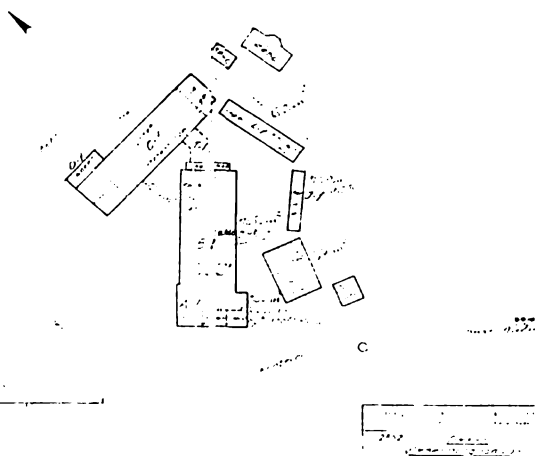
DÆKKO forblev på adressen til 1987, hvor alle bygninger blev revet ned. Herefter henlå grunden ubebygget i en ti år, troligt nok fordi den skulle gennemgås for forurening.

I 1997 påbegyndtes byggeriet af de nuværende boliger *Andelsforeningen Kabbelejevej*.

Grunden hedder matr. 512 og 513 af Husum og indeholder adresserne Klintevej 32-34 og Klintevej 20.

Fabrikant Dyrup begyndte sin virksomhed i 1924 på et tidspunkt, hvor Brønshøj var nærmest ubebygget og mestendels var landbrugsland og gartnerier. Men i løbet af få år skød villaer og etageejendomme op overalt og han måtte søge andre græsgange.

Med venlig hilsen, Helge Baun Sørensen, Lokalhistorisk Selskab

1987. Skitse over firmaet *Dækko's* bygninger på grunden Kabbelejevej 32-34. Bemærk, at der er indkørsel fra Klintevej. C1 er lager for presenninger, L1 er lager for stropper og den store bygning i midten, B1, anvendes til skylning, tørring, reparation og kontorer. H1 er til omklædning og bad. Andelsboligforeningen Kabbelejevej er bygget i 1997 og har som adresse Kabbelejevej 32 A-Y

GENERALFORSAMLING i

Lokalhistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev

18. februar 2016, kl 19.00 i Husum Kirkes Menighedslokale

Til stede: Anne Lise Crety, Bo Öhrström, Kurt Martinsen, Manfred Crety, Svend Erik Bangsrud, Svend Ole Nielsen, Thomas Viggo Petersen, Poul Steffensen, Frode Albrechtsen, Hanne Rosenvold, Mogens Buhelt, Bent Christensen, Tage Andersen, Benthe Winther Olsen, Poul Hartvigson, Carsten Hansen, Inger Struve, Peter Wodschou, Anne Brix Christiansen

Referent: Anne Brix Christiansen

Dagsorden:

- Valg af dirigent
- Formandens beretning
- Godkendelse af det reviderede regnskab
- Fastsættelse af kontingent
- Valg til bestyrelsen
- Valg til bestyrelsen for en toårig periode
- Valg af bestyrelsessuppleanter
- Valg af revisor
- Valg af revisorsuppleant
- Indkomne forslag
- Eventuelt

Formanden bød derefter velkommen og indledte med gå til første punkt på dagsordenen.

Ad 1 – Valg af dirigent:

Kurt Martinsen blev foreslået og valgt uden modkandidater. Kurt takkede for valget og startede med at konstatere, at generalforsamlingen var indkaldt i henhold til selskabets vedtægter, idet dato for generalforsamling blev adviseret i starten af december. Der var ingen indvendinger mod dagsordenen, og mødet gik i gang.

Ad 2 – Formandens beretning:

Indledning

Indledningsvis vil jeg slå fast, at det har været et særdeles positivt og travlt år for Selskabet. Lad mig dele nogle eksempler på dette med Jer:

Fire numre af Nyt fra Lokalhistorien er udkommet med markant større sidetal end tidligere.

Der har været afholdt mange og velbesøgte arrangementer. I særklasse er de lokalhistoriske billeddaftener, der flere gange har trukket mere end 80 deltagere. Arkivet holder åbent hver fjortende dag, og interessen for besøg samt indsendelsen af spørgsmål er betydelig.

Københavns Kommunes Arkivudvalg har givet tilsagn til en stor ansøgning om aktiviteter fra Selskabet.

Medlemssituationen og dermed den basale økonomi er god, kasseren vil komme nærmere ind på dette.

Bestyrelsen

Jeg vil derfor med det samme sige stor tak til bestyrelsen, hvor alle medlemmer har ydet solidt dér, hvor de kunne. Jeg sagde sidste år, at jeg ikke kunne mindes et år ud af mine mange år i bestyrelsen, der arbejdsmængdemæssigt kunne komme i nærheden af 2014, men dette kom også til at gælde 2015. Der har været afholdt 8 bestyrelsesmøder igennem året, så alene indsatsen i forbindelse med disse møder har været betydelig.

Bladet Nyt fra Lokalhistorien

Selskabet har i kalenderåret som vanligt udsendt fire numre af Nyt fra Lokalhistorien. Vi har haft meget stof, som vi gerne ville formidle til medlemmerne, hvorfor bladet generelt er vokset i sidetal. Vi håber, at dette har været til glæde for medlemmerne. Det større sidetal kræver endnu mere i porto pr. blad samtidig med, at portoen stadig stiger kraftigt, hvorfor vi i forbindelse med udsendelsen af bladet stadig har søgt at spare porto gennem mest mulig egen uddeling af bladet. Mange bestyrelsesmedlemmer har taget en tørn med uddelingen, hvilket har styrket Selskabets økonomi betydeligt. Det færdige blad fordeles mellem bestyrelsesmedlemmerne til uddeling, og kun de fjerntboende medlemmer får bladet med posten.

Arrangementer

Fra sidste generalforsamling frem til dagens generalforsamling har der været annonceret 16 arrangementer i relation til Selskabet inklusive generalforsamlingerne. Jeg vil kort løbe arrangementerne igennem:

Onsdag d 11. februar 2015 kl 19.00:

Generalforsamling i Lokalhistorisk Selskab i Pilegården, Brønshøjvej 17, lokale 4 med fremvisning af filmen "Pas på Pigerne". Det var en vaskeægte stumfilm fra 1930 med 'Fy og Bi' i hovedrollerne. Desuden medvirkede en ung Marguerite Viby og naturligvis Carl Schenstrøm som "Fyrtårnet". Schenstrøm var en kendt indbygger i Utterslev, hvor han boede på Horsebakken nr 28 og 30 med udsigt over mosen. Han havde købt to grunde (!), da Nebbegården blev udstykket. Han var desuden meget aktiv i forbindelse med at få bygget en ny kirke i Utterslev. På ejendommen Frederikssundsvej 23 B sidder en mindetavle over den dengang meget berømte filmskuespiller. Han blev født på dette sted d. 13. november 1881.

Tirsdag 17. februar 2015:

Foredrag om de grønne gårdes opståen og fremgang i København ved Christian Kirkeby.

Tirsdag d. 24. marts 2015 kl. 17:00:

Besøg på Brønshøj skole med rundvisning og historisk film. Ca. 20 personer mødte op til arrangementet, der bl.a. foregik i klasseværelse nr. 11, hvor flere havde oplevet at få en sveder. En meget vidende pedel viste rundt.

Tirsdag d. 5. maj 2015 kl 19.30-21.30:

Lokalhistorisk Billedaften med gamle fotos og historien om Løvens Kemiske Fabrik, der lå, hvor Pilegården ligger i dag. Der blev tillige vist billeder af Brønshøj Torv fra 1920'erne, hvor der lå en kro, en smedje og et Tivoli, fra Frederikssundsvej med sporvogne og gamle butikker samt fra Husum som landsby og Bellahøj uden Bellahøjhus. Ca. 80 meget aktive og interesserede deltagere diskuterede billederne og spurgte ind til dem.

Lørdag d. 6. juni 2015:

Sommerfest i Grundtvigskirken. Selskabet havde bod med salg af bøger og noter.

Tirsdag d. 9. juni 2015 kl. 16.30-18.30:

Naturvandring i Kirkemosen. Arrangementet var velbesøgt med en engageret guide, og vejret var pragtfuldt.

Fredag d. 17. juni 2015:

Svend Ole holdt foredrag for en erhvervsgruppe over emnet: "Erhvervsudviklingen i Bispebjerg gennem 200 år".

Fredag d. 4. – søndag d. 20. september 2015:

Lokalhistorisk udstilling i Rytterskolen som del af Golden Days. Der var rimeligt godt besøg, og de udarbejdede plakater samt en folder om seværdigheder i området er til frit brug for Selskabet. I sammenhæng hermed blev der etableret en lokalhistorisk montre med udvalgte lokale ting, og montren står nu i Cafcen på Pilegården.

Torsdag d. 10. september 2015 kl. 15-17:

Tur på Vestvolden. Der var en god rundvisning med en engageret guide.

Tirsdag d. 6. oktober 2015 kl. 19.30-21.30:

Lokalhistorisk Billedaften i Pilegården. Det var en stor succes igen med ca. 80 deltagere. Der blev vist billeder af Bellahøj, før punkthusene blev bygget, og historien om Bella Bio og biografen Oluf Hansen blev fortalt. I anden del var emnet Brønshøj på film, hvor der blev vist klip fra bydelen.

Søndag d. 11. oktober 2015:

Udflugt til Sporvejsmuseet Skjoldnæsholm. Turen blev aflyst grundet for få tilmeldinger, men vi prøver nok igen.

Torsdag d. 26. november 2015 kl. 14:00-16:00:

Besøg i Den engelske Haveby. Inge Eggede Andersen viste rundt, hun har boet i havebyen i 30 år og fortalte godt. Der var fint kaffebord hos Inge efter rundturen.

Fredag d. 27. november kl. 14-16:

Christian holdt foredrag i Emdrup Kirke om Emdrup Lokalhistorie. Der er kom flere positive tilbagemeldinger på foredraget.

Torsdag d. 3. december 2015 kl. 19:00-21:00:

Julestue i Arkivet. Det var et godt arrangement med konkurrence og servering. Hen over aftenen var der mindst 15 deltagere.

Tirsdag d. 19. januar 2016:

Bispebjerg Skole i Historien v. Paul Hartvigson. Vellykket lokalhistorisk arrangement på den tidligere Bispebjerg Skole med ca. 20 deltagere og med besøg af Tommy Skov, der står bag hjemmesiden bispebjergskole.dk. Ungdomsskolens nuværende pedel Heino var den perfekte vært.

Torsdag d. 18. februar 2016 kl. 19:00-21:00:

Generalforsamling i Menighedslokalet ved Husum Kirke, Korsager Allé 14, 2700 Brønshøj.

Dette var årets mange arrangementer, og listen er endda ikke helt dækkende for de tilfælde, hvor et enkelt bestyrelsesmedlem har deltaget aktivt i et eksternt arrangement.

Endelig vil jeg gerne reklamere for kommende arrangementer:

Mandag d. 22. februar kl 19:00:

Svend Ole holder foredrag i Karens Hus over emnet: Resourcebevidsthed i historisk regi.

Tirsdag d. 23. februar 2016 kl. 19:00-21:00:

Lokalhistorisk Billedaften i Pilegården, Brønshøjvej 17, salen.

Tirsdag d. 15. marts 2016:

Christian holder foredrag i Karens Hus i Agendaforeningsregi over emnet: Emdrup og Oppe på bjerget.

Torsdag d. 19. maj kl. 16:00-18:00:

Rundtur i Haveforeningen Birkevang, Mørkhøjvej 10.

Lørdag d. 4. juni 2016 kl. 9.00 – 16.00:

Sommerfest på plænen ved Grundtvigs Kirke. Lokalhistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev har på pladsen en stand sammen med Foreningen Kulturnet. - Og der er mere i støbeskeen☺

Bogudgivelser

Der arbejdes på fortsat på to nye udgivelser af henholdsvis Svend Ole og Christian. Den foreløbige plan er formentlig én udgivelse i 2016 og én i 2017.

Arkiverne

Selskabet anvender fortsat et arkivlokale i sammenhæng med mødelokale 4 på Pilgården. Her råder Selskabet over arkivlokalet hele tiden samt kan anvende lokale 4 til møde og arkivaktiviteter hver anden torsdag aften. Der holdes åbent i arkivet hver anden torsdag. Der opleves en markant interesse for arkivet gennem mail henvendelser, besøg på arkivet samt indlevering af nye arkivalier.

Arkivet rummer stadig den næsten komplette samling af alle udgivne Brønshøj Husum aviser. De har vist sig uundværlige i forbindelse med besvarelsen af mange spørgsmål fra borgerne.

Selskabet har stadig opbevaring af arkivalier i forbindelse med Husum Bibliotek, og Selskabet er meget taknemmelig for at kunne benytte et lokale dér. Der er dog ikke placeret nye arkivalier i lokalet i 2014, og i betragtning af at det gennem årene ikke har været muligt at engagere Selskabets medlemmer eller andre til drift af dette arkiv, overvejer bestyrelsen stadig en gennemgang af arkivalierne med relevant kassation og en efterfølgende placering af de resterende arkivalier i arkivet i Pilgården.

Samarbejder

Der har fortsat været samarbejdet med Agendaforeningen om fælles arrangementer eller fælles annoncering gennem året. Dette har været en positiv og givtig aktivitet, idet vi fælles kan mere, end vi kan hver for sig. Der er således al mulig grund til at fortsætte dette og lignende samarbejder ud fra deisen om, at det giver medlemmerne endnu mere værdi af deres medlemskab.

Et nyt samarbejde er etableret med historikeren, turistføreren og læreren Paul Hartvigson. Samarbejdet opstod på baggrund af et tilsagn fra Bispebjerg Lokalråd til en ansøgning om projektet "Genveje i bydelen – Lokale historier i Bispebjerg, Emdrup, Utterslev og Nordvest" fra Paul Hartvigson. Nu understøtter Selskabet Paul Hartvigsons arrangementer gennem annoncering af disse, deltager eventuelt som medarrangør og leverer baggrundsviden i relevant omfang. Paul Hartvigson sørger til gengæld for at reklamere for Selskabet.

Hjemmesiden

Selskabet har rigtig god gavn af sin nye hjemmeside med linket www.lokalhistorie-bhu.dk. Der ligger mange oplysninger bl.a. om bøger og noter samt aktuelle arrangementer, og flere nye medlemmer har fundet Selskabet via hjemmesiden. Man kan melde sig ind her og læse Selskabets vedtægter. Kontaktoplysninger for bestyrelsen er tillige at finde på hjemmesiden, og formanden kan

mærke en støt stigende kontakt på mail og telefon. Denne er tillige hjulpet godt på vej af Google.

Der er tillige en mulighed for at stille spørgsmål til selskabet, og denne udnyttes også i stigende grad. Det lykkes i mange tilfældene at levere fyldestgørende svar på ofte vanskelige lokalhistoriske spørgsmål. Det er koster tid at håndtere og besvare spørgsmålene, og vi vil forsøge med en ny central postkasse i gmail til nemmere at administrere spørgsmål og svar.

Økonomi

Foreningen har en sund økonomi, hvilket kassereren vil redegøre for senere.

Vi har i år fået bevilget et substantielt beløb fra Københavns Kommunes Arkivudvalg, der ikke blot skal bruges til dækning af huslejen på Pilegården.

Type af udgift	Beløb i kroner
Driftsudgifter	
Husleje	15.000
Formidlingsaktiviteter	
Drift af hjemmeside	841
Bogudgivelse i forlængelse af udstillingen <i>En By i Byen</i> på Rytterskolen i Brønshøj som del af <i>Golden Days</i>	35.000
Bannere, postkort, labels, gadeskilte	5.000
Årsskrift bygges op om artikler gennem tiderne fra foreningens blad, <i>Nyt fra Lokalhistorien</i>	4.000
Plakater/opklæbning	<u>..5.000</u>
I alt	64.841

Fremtiden

Som nævnt indledningsvis har der være højt aktivitetsniveau i Selskabet i 2015, og der er ikke noget, der tyder på, at det aftager. Indsatsområder for 2016 er:

- ▶ Udgivelse af fire numre af *Nyt fra Lokalhistorien* med den nye størrelse og uændret kvalitet.
- ▶ Tiltrækning af nye medlemmer gennem hjemmeside, arkivbesøg, svar på lokalhistoriske spørgsmål, sociale medier, offentlige arrangementer og uddeling af invitationsfoldere bl.a. ved Selskabets arrangementer og gennem samarbejdspartnere.
- ▶ Fastholde arkivet som mødested for medlemmer og andre interessere herunder arbejde for udvidelse af arkivets areal.
- ▶ Afholdelse af inspirerende og velbesøgte arrangementer.
- ▶ Bibeholdelse af bogudgivelserne som værdi for medlemmerne og godt økonomisk supplement.

► Den grundlæggende opgave er fortsat at skaffe et lag af nye, gerne yngre medlemmer til erstatning for de trofaste ældre medlemmer, der naturligt forsvinder over årene.

Jeg vil slutte med at takke for Jeres fremmøde og håber at se Jer igen til nogle af Selskabets arrangementer. Det er nu engang sådan, at Selskabet kun kan eksistere i kraft af dets medlemmer.

Hvis noget af de tilstedeværende har mailadresser, som vi ikke har fået og gerne må bruge til eksempelvis annoncering af arrangementer, hører jeg meget gerne fra dem.

Tilsvarende har vi altid brug for flere hænder, så hvis nogen eksempelvis gerne vil hjælpe til med arkivet, hører jeg også meget gerne fra dem.

-0-

Der var derefter åbent for kommentarer og spørgsmål til formanden. Der var ingen kommentarer eller spørgsmål. Formandens beretning blev derefter taget til efterretning.

Ad 3 – Godkendelse af det reviderede regnskab

Kassereren runddelte regnskabet og gennemgik de enkelte poster – med fokus på forklaring af Tilskud fra Kbh. Kommunes Arkivudvalg (tidligere år kun tilskud til husleje – nu også en række andre aktiviteter, som gennemgået i formandens beretning). Pilegårdens skæve opkrævning af husleje (husleje for 5 kvartaler opkrævet i 2014 og kun 3 i 2015) har haft indflydelse på slutresultatet i begge år (manglende tilskud til 5. opkrævning i 2014 – og for meget udbetalt tilskud i 2015).

Ikke anvendt tilskud fra Arkivudvalget skal altid betales tilbage.

Kassereren fremhævede desuden den relativt lille udgift til porto, som bygger på den af formanden omtalte 'personlige' omdeling af blade og velkomstpakker.

Endeligt fremhævede kassereren, at Lokalhistorisk Selskab nu ser en tydelig medlemsfremgang fra år til år. Medlemstallet har i en periode været faldende – bl.a. pga. dødsfald blandt de helt oprindelige medlemmer, men med det øgede aktivitetsniveau (velbesøgte arrangementer såsom billedaftener, spørgemulighed på vores hjemmeside og et rigtigt arkiv med adgang til materialet) – så ser vi nu nye medlemmer komme til i større tal – og vi ser også større deltagelse fra medlemsiden generelt.

Herefter blev regnskabet enstemmigt godkendt.

Ad 4 – Fastsættelse af kontingent

Budget for 2016 blev gennemgået og sammenlignet med regnskabet for 2015. Der er i budgettet forslag om fastholdelse af det nuværende kontingent, men samtidigt vil 2016 også være et år, hvor vi har fokus på vores portoudgifter – og den frivillige omdeling af blade og velkomstpakker.

Portoen på breve (også B-breve) er steget betragteligt ved årsskiftet – og vi budgetter dermed også med en stigning i portoudgifter. Såfremt vi ikke kan holde portoudgifterne på det budgetterede niveau, kan det være nødvendigt at hæve kontingentet næste år.

Fastholdelse af nuværende kontingent blev vedtaget enstemmigt.

Ad 5 – Valg til bestyrelsen

Valg til bestyrelsen for en toårig periode

Anne-Lise Crety, Helge Baun Sørensen, Thomas Viggo Pedersen og Anne Brix Christiansen var på valg og var alle villige til genvalg. Alle blev valgt uden modkandidater.

Valg af bestyrelsessuppleanter.

Svend Ole Nielsen og Karen Højgaard var på valg og villig til genvalg, Begge blev valgt uden modkandidater.

Valg af revisor

Bente Winther Olsen var villig til genvalg og blev valgt uden modkandidater.

Valg af revisorsuppleant

Kurt Martinsen var villig til genvalg og blev valgt uden modkandidater.

Ad 6 – Indkomne forslag

Der var ikke kommet nogen forslag

Ad 7 – Eventuelt

Paul Hartvigson fortalte om sit tilhørsforhold til Selskabet. Paul har fået godkendt et projekt -indholdende bl.a. byvandring - i Lokaludvalget for Bispebjerg. Betingelsen for bevillingen var et samarbejde med Selskabet, og det er allerede et godt samarbejde, hvor Paul koordinerer og diskuterer med Svend Ole Nielsen og Christian Kirkeby, bl.a. på basis af Christians eksisterende byvandring. Tirsdage i april og maj vil der bliver gået tur efter Christian Kirkebys oprindelige oplæg – primært i Bispebjerg. Hvis man er interesseret i at deltage i nogen af byvandringene, er man velkommen til efter mødet at tilmelde sig. Der indgår både vandring og cykelture. Emner er bla. Pipfuglekvarteret, cykeltur i Emdrup, Erhvervsvirksomhed på Bispebjerg. Paul er medlem af Selskabet – men hans arrangementer retter sig bredt også uden for Selskabet. Pauls arrangementer vil fremover blive bragt i Nyt fra Lokalhistorien – og på hjemmesiden.

Svend Ole Nielsen kommenterede Pauls oplæg – og der er enighed om, at det er et godt samarbejde. Der er mange gode ideer at være fælles om.

Hanne Rosenvold erindrede om rundvisning i Birkevang – og fortalte lidt om indholdet – og bød alle velkommen ☺

Formanden sluttede af med at sige tak for fremmødet – og takke dirigenten for det glimrende arbejde. Og viste så et par små film om livet i Brønshøj i første halvdel af forrige århundrede.

ÅRSREGNSKAB 2015

FOR LOKALHISTORISK SELSKAB FOR BRØNSHØJ, HUSUM OG UTTERSLEV

MEDLEMSTAL	Enkeltpersoner	Familier	Foreninger	Kontingentfri	Total
9. 2. 2016	102	13	10	7	132
9. 2. 2015	93	10	11	9	123
9. 2. 2014	93	8	12	9	122
9. 2. 2013	97	11	11	9	128
18. 2. 2012	109	10	11	10	140
2. 2. 2011	113	11	12	10	146
13. 2. 2010	126	12	12	9	160
18. 2. 2009	127	13	13	9	162
1. 2. 2008	127	15	15	10	167
14.12. 2006	128	14	17	10	169
8. 2. 2006	138	14	17	9	178
17. 1. 2005	140	15	17	9	181
8. 2. 2004	139	14	18	9	180
18. 2. 2003	135	14	18	7	174
16. 2. 2002	147	16	16	8	187
-----fusion med Bispebjerg Lokalhistoriske Selskab-----					
11. 2. 2001	98	18	19	9	144
7. 2. 2000	96	17	20	9	142
14. 2. 1999	91	16	21	9	137
3. 2. 1998	96	17	19	9	141
31. 1. 1997	113	22		7	142

BUDGET 2016

Indtægter	Regnskab 2015	Budget 2016
Kontingent 2015	18.950,00	19.000
Arrangementer	1.500,00	1.500
Renteindtægt	0,00	0
Tilskud fra Arkivudvalget	16.878,00	64.841
Bogsalg	2.987,50	3.000
Samlede indtægter 2015	40.315,50	88.341

Udgifter

Diverse medlemsudgifter	5.400,29	5.000
Hjemmeside	841,00	841
Trykning af blad	10.513,00	10.500
Årsskrift	0,00	4.000
Plakater m.m.	0,00	10.000
Porto	2.120,00	3.000
Kontorartikler	2.238,95	2.000
Husleje 4 kvartaler	11.750,00	13.000
Bogudgivelse	0,00	35.000
Medlemsskaber	686,00	686
Gebyrer	500,00	300
Tilbagebetaling	0,00	3.250
Samlede udgifter 2016	34.049,24	87.577
Selskabets overskud	6.266,26	764

BYVANDRINGER I BISPEBJERG, EMDRUP OG NORDVEST

ved **Paul Hartvigson**

Foråret 2016 - alle dage kl. 16.00 -18.00

tirsdag 5. april: København på Bjerget

Lersøen, Bispebjerg Hospital, Bispebjerg Bakke og op til Grundtvigskirken.

Start: Bispebjerg Station. Slut Bispebjerg Torv.

(Kvartervandring nr. 7)

tirsdag 12. april: Byen på Bjerget

Klassisk boligbyggeri fra 1930'erne og 40'erne, og et stykke af Kirkegården.

Start: Bispebjerg Torv. Slut Frederiksborgvej/Rentemestervej

(Kvartervandring nr. 5)

tirsdag 19. april: Utterslev, fra landsby til forstadsidyl.

Nordvest og Utterslev, med et kig på Kirsebæralleen på Bispebjerg Kirkegård, der burde blomstre lige da. Start og Slut: Biblioteket, Rentemestervej.

(Kvartervandring nr. 5)

tirsdag 26. april: Industri i Nordvest.

Fra fortidens fabrikker til nutidens erhverliv. Start: Biblioteket på Rentemestervej. Slut: ved Lygten Station.

(Kvartervandring nr. 2)

tirsdag 3. maj: Emdrup springer ud (Cykeltur).

Se på villaer, vand og grønne gemmesteder. kl. 16-19. Start og slut ved Emdrup Torv. Medbring egen cykel.

(Kvartervandring nr. 8 og 9)

tirsdag 10. maj: Fuglekvarteret

Industri omkring Ørnevej og grønne gader i Pipfuglekvarteret. Start: Lygten Station. Slut: Hulgårds Plads.

(Kvartervandring nr 3 og 4)

tirsdag 17. maj: Bispebjergs Facetter

Bydelen i tal, det varierede bymiljø, og lokalpolitiske dilemmaer. Illustreret gennem en kort tur i gaderne omkring Biblioteket på Rentemestervej, hvor turen begynder og slutter.

I parentes er angivet de af Christian Kirkebys Kvartervandring, som Paul Hartvigsons byvandring er inspireret af. De kan findes som pdf-filer på Lokalhistorisk Selskabs hjemmeside.

Lokalhistorisk øl

Salgsleder Simon Kusk i Føtex i Husum har fået den idé, at lancere en lokal øl. Han har nemlig fornemmet, at der er et særlig lokalt sammenhold i bydelen Brønshøj-Husum, som han synes fortjener et samlingspunkt.

Utterslev Mosebryg bliver lanceret i slutningen af

marts 2016 og er en *brown ale* fra Nørrebro Bryghus med specialdesignet etikette.

Teksten på etiketten lyder:

"Utterslev Mosebryg. Denne øl er brygget for at hylde Utterslev Mose, der har

haft stor betydning for området. Kongen befalede den f.eks. i 1587 udgravet for, at der kunne være stabile leverancer til kongens bord. Utterslev Mose er i dag en enestående rekreativ oase.

Øllen er en kastanjebrun ale med smag af nødder, chokolade og tørret frugt. Passer godt til kød og fjerkræ."

Jegborihusum

Er du interesseret i dit lokalområde, er der i dag mange muligheder for at få svar på spørgsmål og mærke et fællesskab med andre. Bor du i Husum er Facebook-siden *Jeg bor i Husum* et godt sted at finde venner og ligesindede.

Utterslev Mosebryg. Denne øl er brygget for at hylde Utterslev Mose, der har haft stor betydning for området. Kongen befalede den f.eks. i 1587 udgravet for, at der kunne være stabile leverancer til kongens bord. Utterslev Mose er i dag en enestående rekreativ oase. Øllen er en kastanjebrun ale med smag af nødder, chokolade og tørret frugt. Passer godt til kød og fjerkræ.

Specialøl
svarende til 3,5 per centand
ingredienser: øgmalt,
#hvedemalt, silurme og
gær. #økoologi.

ingredienser og høstet af
Nørrebro Bryghus.
Bakerevstærket af
DK #ØKOLOGI
opbevares mørkt og køligt

Netto 40 cl
5.5 % vol

Mindest holdbarhed

NØRREBROBRYGHUS DK

Her finder man indlæg om den nye Husum Bypark eller den midlertidige lukning af Mørkhøjvej i forbindelse med renovering af broen ved Vestvolden.

Sidste jul var der en julekalender-konkurrence, hvor der hver dag i december blev udloddet en præmie doneret af en lokal butik.

De skriver selv: "I Husum har vi masser af natur og gode naboskaber. Vi gider hinanden og hjælper på kryds og tværs. Der findes et utal af dagligdags superhelte i vores lokalområde, som med deres engagement er med til at gøre en enorm forskel for mange beboere i området.

Så rank ryggen og vær stolt når du siger: "Jeg bor i Husum"."

App 2700 Brønshøj

Man kan i dag finde en app til nærmest et hvilket som helst formål. En app kan genkende musikstykker, den kan finde den nærmeste vej, den kan bestille hotel, den kan levere morgenavisen til din smartphone eller Ipad, den kan identificere vine, den kan næsten alt. I fremtiden kan den måske overflødiggøre besøg hos lægen, fordi app'en kan foretage en seriøs undersøgelse af dig og din krop fra yderst til inderst.

2700 Brønshøj app

I slutningen af april 2016 lanceres en ægte 2700 Brønshøj app.

Helt gratis downloader man den til sin smartphone eller tablet og har dermed en guide til byvandring i lokalområdet. Guiden består af 6 ruter: Brønshøj-Ruten, Bellahøj-Ruten, Utterslev Mose-Ruten, Tingbjerg-Ruten, Husum-Ruten og Husumvold-Ruten. Hver af ruterne består af en række punkter med et foto, en kort beskrivelse og en indtalt historie om de pågældende steder. I alt er det 75 steder og seværdigheder. App'en 2700 Brønshøj er lavet så den passer til kortet *Brønshøj-Husum Ruter*, der er udgivet af Brønshøj-Husum Lokaludvalg. Lokaludvalget er også initiativtager til den nye app.

Blomsterhytten

på Brønshøj Torv er ikke mere. Lørdag d 30. januar 2016 var sidste åbningsdag for parret Mona og Jørgen Olsen, der har bestyret den populære butik i mere end 30 år. Få uger efter var hele forretningen revet ned og fjernet, så der nu kun er minderne tilbage og en tom plads med kig ind i Brønshøj præstegårdshave. På grunden skal der bygges en ny sognegård til Brønshøj kirke.

Det glade maleri af Blomsterhytten er af Allan Meinhardt, der bor i Husum og er meget lokalt interesseret. Han er multikunstner, der spiller jazzviolin, har eget band og flere gange har haft udstilling med sine malerier i Pilegården på Brønshøjvej og til efteråret har han igen op hængning i kulturhuset. Hold øje med datoen i lokalpressen.

Allan Meinhardt : Blomsterhytten, maleri. Allan Meinhardt holder af at finde motiver i byde-

len, Utterslev Mose, Husum Torv m.m. og giver dem gerne et strejf af underfundighed og fantasi. Se hans billeder i ægte farver på hjemmesiden: allanmeinhardt.dk

KALENDER

Tirsdag den 12. april 2016 kl. 14.30-16.00

Rundvisning på Bispebjerg Kirkegård. Kirkegårdsvejleder Stine Helweg tager os med på en rundtur og fortæller om kirkegårdens historie og om de prominente personer, der ligger begravet. Tilmelding: info.lhsbhu@gmail.com. Vi mødes kl. 14.20 ved den store låge overfor Grundtvigskirken, Frederiksborgvej 125.

Torsdag den 19. maj 2016 kl. 16-18

Besøg i HF Birkevang, Mørkhøjvej. Vores medlem, Hanne Rosenvold, inviterer på rundvisning i sin haveforening Birkevang, eller andelsselskab som det rettelig hedder. Vi starter med en kop kaffe/te i det nye fælleshus, hvor Hanne vil fortælle om Birkevangs historie, hvorefter vi tager på rundtur, ser på haverne og kigger måske indenfor i et par af husene. Hanne Rosenvold har selv boet i Birkevang i mere end 30 år og har knap halvdelen af tiden været enten formand eller bestyrelsesmedlem. Mødested: Hovedindgangen på Mørkhøjvej på alleen med birketræerne. Mødetid: kl.15.50

Lørdag den 4. juni 2016 kl. 9.00 – 16.00

Sommerfest på plænen ved Grundtvigs Kirke. Lokalhistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev har en stand på pladsen sammen med Foreningen Kulturturnet. Kig forbi!

Mandag d. 13. juni 2016 kl. 16.30

Rundvisning på Brønshøj Kirkegård. Vi er inviteret af Vanløse Lokalhistoriske Forening til at være med på en rundvisning på den gamle kirkegård ved Brønshøj kirke. Vi mødes ved Brønshøj kirkes hovedindgang på Brønshøj Kirkevej kl. 16.20. Tilmelding: info.lhsbhu@gmail.com

ARKIVET

Der er Åbent Hus i arkivet på følgende torsdage i første halvår 2016:

7. januar - 21. januar - 11. februar - 25. februar -

3. marts - 17. marts - 7. april - 28. april - 12. maj - 26. maj - 16. juni.

Sted: Pilegården, Brønshøjvej 17, 1. sal

Tid: Kl. 18-20. Giv endelig lyd, hvis du gerne vil kigge forbi på et andet tidspunkt. Send en mail til hbs@nr83.com, så laver vi en aftale.

Lokalhistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev
Hjemmeside: www.lokalhistorie-bhu.dk
Facebook: Lokalhistorisk for Brønshøj, Husum og Utterslev

Formand: Bo Öhrström, Dyssevænget 74, 2700 Brønshøj, tlf. 4046 9984
e-mail: bo.oehrstroem@gmail.com

Næstformand: Helge Baun Sørensen, Upsalagade 4, st.tv., 2100 Kbh. Ø,
tlf. 3542 7625, e-mail: hbs@nr83.com

Christian Kirkeby, Ernst Meyers Gade 20, 1772 Kbh. V, mobil 2546 8917,
e-mail: chr.kirkeby@live.dk

Kasserer: Anne Brix Christiansen, Dyssevænget 74, 2700 Brønshøj,
tlf. 3150 9205, e-mail: anne.brix.christiansen@gmail.com

Anne-Lise Crety, Bjernedevej 13, 2700 Brønshøj, tlf. 3871 4485
e-mail: alk.cre@gmail.com

Manfred Crety, Bjernedevej 13, 2700 Brønshøj, tlf. 3871 4485
e-mail: mcrety@gmail.com

Redaktør af Nyt fra Lokalhistorien:

Thomas Viggo Pedersen, Tagensvej 256, st.tv., 2400 København NV,
tlf. 3581 1233 / 2812 4024, e-mail: thomas@viggopedersen.dk

Suppleanter:

Svend Ole Nielsen, Birkedommervej 93, 1, 2400 København NV, tlf.
3887 1049, e-mail: svole2@gmail.com

Karen Højgaard, Fjenneslevvej 14, 3.th., 2700 Brønshøj
tlf. 4141 8518, e-mail huleboer@youmail.dk

Hvis man ønsker at modtage e-mails om Selskabets arrangementer, bedes
man indsende egen e-mail-adresse til bo.oehrstroem@gmail.com

Kontingent for 2016: 150 kr. for enkeltmedlemmer, 200 kr. for husstands-
medlemskab og 200 for foreninger/institutioner m.m.

Bankkonto ved kontingentindbetaling: reg.nr. 9570, konto.4 99 24 58

tryk: Tryk & Kopiservice, Toftemosevej 35, 2650 Hvidovre, tlf. 2713 2020